

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Årsskrift 2007

Roskildeegnens Slægtsforskerforening

20. årgang

Årsskrift 2007

Roskildeegnens Slægtsforskerforening

20. årgang

Årsskrift 2007

20. årgang

Udgivet af: Roskildeegnens Slægtsforskerforening

Redaktion: Karna Hansen

på: Forlaget HEROLD
v/Henning Kiilerich
Hovedgaden 54A st.mf.
Lejlighed 3
4050 Skibby
Telefon 4759 9092

Copyright © 2007: Forlaget HEROLD
og Roskildeegnens Slægtsforskerforening

1. udgave, 1. oplag

ISBN 87-89165-17-9

ISSN 0904-1427

Enhver form for gengivelse fra dette skrift
må kun ske med angivelse af kilden.

Indhold

Indhold.....	3
Hestehandleren i Randers.....	5
Uddrag af en slægtsbog	15
Hun graver sig dybt ned i slægten.....	23
En togrejse til London i 1948.....	26
Årsberetning 2006-2007	29
Bestyrelsen for Roskildeegns Slægtsforskerforening	32
Foreningens hjemmeside på Internettet:.....	32

Hestehandleren i Randers

Af Kirsten Rønlov

En af de største glæder jeg har haft som slægtsforsker, var da jeg fandt min svigersøns biologiske morfar, fordi jeg vidste, hvor meget det betød for ham at finde sine rødder. Jeg finder at hestehandleren fra Randers er en person, som det er værd at stifte bekendtskab med, derfor denne beretning

Min svigersøn Lars blev bortadopteret kort efter fødslen og har først efter sine adoptivforældres død fået moderens navn og data. Faderen er ukendt og moderen døde i 1968.

Ud fra disse data fandt jeg Hestehandleren. Jeg har fået oplysninger om ham fra forskellige sider, bl.a. Randers Museum og Lokalarkiv, Store Danske Landbrug, Slægts-og Egnshistorisk Forening Randers, Randers Dagblad og Randers Amtsavis.

Christian Valdemar Rasmussen er født 19. April 1877 i Andi Mølle, Skørring Sogn, Randers Amt, som søn af Møller Thomas Rasmussen. Jeg har forsøgt mange steder for at få oplysninger om Andi Mølle, men det er ikke lykkedes. Det nærmeste er oplysning gennem DISforum, hvor Hans Knudsen fortæller at hans 90-årige far har hørt om den, men den er nedlagt for over 100 år siden..

Han bliver gift i 1902 med Karen Marie Andersen Bundgaard, født i Gravlev sogn, Aalborg amt. Hendes far var også hestehandler. De får 4 børn, hvoraf min svigersøns mor er den yngste.

Mandag den 19. April fylder Hestehandler Chr Rasmussen 60 aar. - Christian Rasmussen kender sit Fædreland som faa, og er dertil selv kendt og afholdt langt uden for Landets Grænser, idet han jo færdes lige hjemmевandt i Hjallerup og Vorbasse, som i Hamborg, Berlin, Bruxelles eller London. Overalt har han gode Venner og Forretningsforbindelser, der paa 60-Aars Fødsels-

dagen paa Mandag uden Tvivl vil sende en venlig Tanke til "Fiskergaarden", hvorfra han nu driver sin omfattende Virksomhed, - paa det hjemlige Omraade dygtigt bistaaet af sin Hustru, der er en Datter af den afdøde, kendte Hesteopdrætter Niels Bundgaard i Støvring ved Aalborg.

Rasmussen har ført et anstrengende og arbejdsomt Liv, men runder derfor lige godt de 60 still going strong og i fin Form.

*Der kunne skrives en ikke kedelig Roman om hans Liv. Som lille Dreng viste han udpræget Selvstændighed i Tankegang og Opfattelse, og en lige saa udpræget Interesse for Heste og Handel. Han er født i Andi Mølle, men opvokset i det brogede og livlige Miljø i Hotel "Rosens Gaard" i Randers til et stadigt **Akkompagnement af Piskesmæld og kraftige Haandslag.***

I 12 Aars Alderen mønstrede han Heste med en ligefrem kunstnerisk Forstaaelse. Det henledte de tyske Hestehandlers Opmærksomhed paa ham og førte til hans senere kosmopolitiske Tilværelse.

Som 13 Aars Dreng stak han en skønne Dag af fra Skolen og konvojerede en Ladning Heste ned gennem Tyskland, Fra sit 14. Aar til sit 17. Aar opholdt han sig forskellige Steder i Tyskland og lærte alt om Heste og Hestehandel. Senere har han krydset Europa rundt paa utallige Forretningsrejser og kan fortælle interessant om sine mange Oplevelser.

Da han giftede sig, tog han fast Bopæl i Randers. Han har i sin Tid bygget "Biesminde" paa Viborgvej og senere "Helstedgaard", som han drev en række Aar, indtil han solgte Gaarden og slog sig ned paa "Fiskergaarden" for udelukkende at hellige sig Hestehandelen.

I mange Aar havde Rasmussen fast Stald i Hamborg, hvor han er meget populær i Handelskredse.

Nu har Restriktionerne sat en Stopper for hans direkte Handel paa Tyskland, men den utrættelige Mand arbejder stadig for at finde nye Veje. Foruden Hjemmehandelen har han begyndt en Eksport til England og i den allersidste Tid har han haft den interessante Opgave at være med til at finde de rette Heste til den kongelige Stald i Anledning af Regeringsjubilæet. (kilde: Randers Amtsavis 16/4-37)

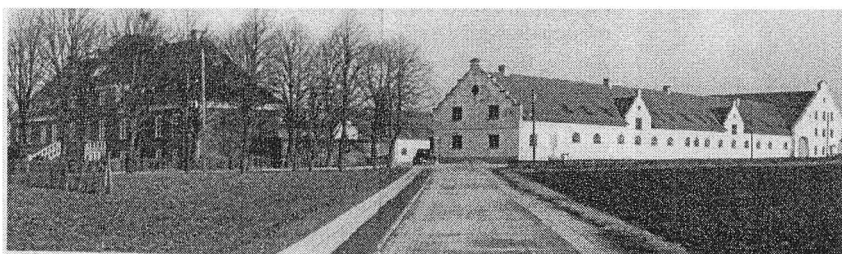
Da jeg fandt billedet og læste det, der er berettet om Chr. Rasmussen, var der ingen tvivl, det var Lars's morfar. De har så mange fælles træk både væremåde og udseende, at det er helt fantastisk.

Christian Rasmussen var en holden Mand. I Folketællingen 1916 er opført hans årlige Indkomst til kr. 86.946, (i dagens kroner svarer det til

3.051.049) hans Formue var på det Tidspunkt 231.147. (i dagens kroner svarer det til 8.111.158). Hans Skat til Staten var kr. 5.132 (i dagens kroner svarer det til 180.086) og til Kommunen kr. 6.808.(i dagens kroner svarer det til 238.898). (Kilde: Danmarks Statistik).

Helstedgaard

I 1917-1919 opførte Christian Rasmussen **Helstedgaard**, efter at han i 1916 havde købt Fiskergaarden med ca 51 ha. Senere købte han ejendommen Grønlyst ca 24 ha, foruden en del andre tilkøbte Arealer.

Derudover købte han senere 55 ha eng ved Havndal ud mod Mariager Fjord. Det samlede Areal er 189 ha.

Helstedgaard har grundmurede, anselige Bygninger, opført i 1917-1919. Hovedbygningen der ligger mod sydvest til den store Have, som grænser ud til Chauséen, har Kælder under hele Bygningen, et højt (kort) og noget fremspringende Midterparti i 2 etager. Gennemgående Frontspids, Terrasse til Haven og Tag med glaserede Tegl. Den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede hvidpudsede teglhængte Avlslænger, som har lige (svungne) Gavle, er der Lade i Længen mod nordøst, over for Hovedbygningen, i begge Ender af Laden er der indrettet Magasin. I de 2 Sidelænger er der Hestestald og Vognport i den østlige, og Kostald samt Værelser til Folkene i den vestlige. Fra den sydlige Ende af denne udgår Svinestalden som er en Sidelænge mod Vest. Desuden Vest for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, tækket med Cementtagsten. I Staldene er der Jembjælker og murede Hvælvinger, og der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Der er Smedie på Gaarden og der hører et Hus til

Ejendommen, endvidere er der Bolig til en Familie i Bygningerne af en af de sammenkøbte Gaarde i Fiskergården.

Kilde: J. J. Hansen, "Store Danske Landbrug"

11933 solgte Christian Rasmussen Helstedgaard til Købmand P. Bentzon. Ved Folketællingen 1921 boede der foruden Familien selv på 6 Personer yderligere 1 Forvalter, 1 Staldmester, 1 Forkarl, 3 Staldkarle, 3 Arbejdskarle, 1 Røgter og 3 Husassistenter, i alt 19 Personer.

Helstedgaards Udbygninger brændte før Håndværkerne var helt færdige. Branden opstod kl. ca. 8.30 om Morgenen, Fredag den 15. August 1919, og Udbygningerne stod ikke til at redde. Det fremgår af Avisens Brandreferat, at de brændte Bygninger var "nyopførte sidste Aar", saa der kan ikke herske tvivl om Byggetidspunktet. I samme Referat hedder det i øvrigt, at Chr. Rasmussen ikke var hjemme under Branden. Idet han var på rejse til Hestemarked i Tyskland og Sønderjylland.

Hver by havde sine koryfæer blandt hestehandlere.

I Vejle hed den vildeste Skov, i Viborg Kissum, medens det i Randers var Chr. Rasmussen, som var det store navn i første halvdel af dette århundrede.

Garderhøj og bringebred var han kendt af alle på markederne i det ganske land. Født på landet, kom han som lille dreng til Randers hvor familien slog sig ned i Hotel "Rosens" Gård i Vestergade. Her i den store gård med de mange stalde er spiren til hans liv som hestehandler nok lagt. Nykonfirmeret tog han til Tyskland, uden at kunne et ord tysk, fik plads på en stor gård, selvfølgelig med heste, kom fire år senere hjem og begyndte som 23-årig at handle selvstændigt Et liv som skulle vare i 46 år til han som 69-årig lukkede sine øjne for stedse, det var i 1947.

Chr. Rasmussen byggede i 1920 Helstedgaard, men havde en årrække forinden haft bopæl og stalde på Viborgevej, lige ved stadion. Hans handelstalent var enormt. 400 heste kunne han på et enkelt marked fremstille for de tyske opkøbere. Han kastede sig især over handel med flotte køreheste, fuldblods, samt jyske og belgiske heste. Han havde egne stalde både i Hamburg og Hannover.

Chr. Rasmussens hjælpsomhed overfor småkårsfolk var velkendt. (kilde: Randers Museum og Lokalarkiv)

Han lyste op.

Om Christian Rasmussen, den engang berømte hestehandler frå Randers, er fortalt mangen sjov historie. Han havde en dag været inde i Randers-Bank, og paa vej ud herfra naaede en bankfunktionær at sige til ham:

- din debitor-konto udviser 100.000 kroner!

Hvortil Chr. Rasmussen, som ikke betjente sig af banktekniske udtryk, spurgte: - Er det nogen A haar te gue - eller skylder A dem?

Chr. Rasmussen var konge paa sit felt, paa sin tid. Han lyste op paa markederne. De, som ikke kendte ham, var selv ikke værd at kende. Naar der skulle drikkes lidkøb på Randers gamle Kro eller et andet sted, brugte Chr. Rasmussen at råbe efter den nærmeste dreng til at holde tømmen, mens han selv gik indenfor. - et kvarters tid, henkastede han til knægten. Naar der var gaaet en times tid, maaske to, skete det ofte, at knægten mistede tålmodigheden. Sagde i tankerne farvel til betalingen - 2 kroner - og overlod tømme til en anden som saa maaske slap med bare fem minutter, hvorefter Chr. Rasmussen kom tilbage. Greb tømme, stak knægten 2 kroner. Og kørte. Længere nede i gaden naaede den første dreng at se sin gage forsvinde i en andens lomme. For bare fem minutters arbejde!

(kilde: Randers Museum og Lokalarkiv)

"Jeg er født herovre"

En anden historie om Chr. Rasmussen gaar ud paa, at en af hans kolleger en dag, da Torvegade i Randers var spækket med heste, råbte over gaden til Chr. Rasmussen:

- Hvordan er du kommet over?

- Jeg er født herovre, blev der råbt tilbage

(kilde: Randers Museum og Lokalarkiv)

Torvegade på en markedsdag. Den store bygning er Hotel Randers. Ejeren, som er til højre, har bevilliget gade til heste for Det. Markedsdag - gæstgæverbrødet.

Torvegade på en markedsdag, hvor ovennævnte episode har fundet sted.

En dag fik jeg en mail fra en ukendt Henning Andersen, Blokhus, nedennævnte reviderede dagbog fra hans faster Johanne, som havde været hjælpepige på Helstedgaard.

Jeg synes beretningen skal med da den viser lidt om familien Rasmussen.

Hjælpepigen Johannes beretning om Helstedgaard

I nærheden af Randers var der en meget stor gård, nærmeste Pro-peritærgård, den hed Helstedgaard, som ligger 3 km. Nord for Randers ved Hobro Landevej.

Her fik jeg en virkelig god tid. Som yngste, blev jeg i 1925 hjælpepige. Desuden var der stuepige og kokkepige. Der kom mange mennesker på gården, hvis ejer var hestehandler Rasmussen. De kom langvejs fra, bl.a. fra Tyskland. De skulle købe eller sælge heste.

Som hjælpepige havde jeg folkestuen og elevstuen at passe. I folkestuen sad karlene ved et langt bord. For bordenden sad forkarlen og karlene nedefter. En gammel gartner sad længst nede. Jeg skulle bringe mad ind og gøre rent. Til den anden side var elevstuen. Her sad forvalteren for bordenden. Desuden var der staldmesteren, 2 eller 3 staldkarle og så eleverne.

Der var elektrisk elevator fra køkkenet og ned til de to stuer. Her blev maden, tallerkener og alt hvad der skulle bruges anbragt, og så var det bare at trække i en snor, springe ned ad trapperne, og så var elevatoren også nede. Jeg kunne så dække bord og sætte maden på bordet og servere i de to stuer. Folkene var jo sultne, så jeg havde travlt med at sørge for at de fik, hvad de skulle have. Hvis der manglede noget, slog de på tallerkenerne, sommetider kunne det være et helt kor. Men jeg skyndte mig alt hvad jeg kunne - og slap altid godt fra det.

En dag i høstens tid kom hestehandleren ind i køkkenet og sagde: "Her går så mange kvindfolk, er der nogen der vil hjælpe til med høstarbejdet". Vi var på det tidspunkt 4 piger og en røgter-kone, så der var rigeligt hjælp. Kokkepigen og jeg meldte os straks, selvom jeg aldrig havde prøvet det før. Men det var rigtig interessant. Vi skulle samle neg og sætte dem sammen så de kunne tørre i nogle dage. Derefter kom det hjem i loen eller laden. Efterhånden som læssene blev kørt ind, blev negene løftet op på loftet. Jeg stod oppe på en af afsatserne, og skulle lange negene videre opefter. Det var en meget høj lade. Jeg havde aldrig prøvet at bruge en fork

før, så jeg foretrak at bøje mig ned, tage nogle neg og kaste dem videre op. Det blev nu ret anstrengende, så de andre sagde "Prøv forken". Pludselig fik jeg taget på det, og blev klar over, at den bare skulle glide i hånden. Det gik nu meget nemmere at få negene op. Jo det var interessante dage. Forvalteren stod nede og så op på arbejdet, og når folk blev tørstige fik de øl. Det gik med liv og lyst. Kokkepigen og jeg fik hver en kasket på for at beskytte vores hår. Kokkepigen sagde til mig: "Skal vi være karle, så lad os være karle, vi går ikke ind og vasker op, for når karlene har fri, så skal vi også. Vi skal ikke fortsætte inde i huset". Vi vaskede hinanden på ryggen, for vi var så støvede og snavsede af kornet. Og nu kunne vi så bare gøre os i stand og tage til Randers. Det var jo noget helt nyt, at kunne tage til Randers så tidligt på aftenen. Almindeligvis var vi først færdige mellem 9 og 10 om aftenen. Men jeg skammede mig alligevel, da vi kom forbi opvaskerummet og så fru og frøkenen, stå derinde og vaske op. Der var nu ikke nogen der sagde noget til os. Næste dag gik vi op i køkkenet for at spise vores middagsmad, men så fik vi at vide: "I skal ned i folkestuen, der er dækket til jer". Da vi kom anstigende derned, var der sat 2 ekstra tallerkener på bordet. Forkarlen sagde så: "Hvem skal sidde der" Ja, det skulle vi altså. Der blev almindelig latter. Men vi sad så der nogle dage og spiste vores mad og havde tidligt fri, hvor vi kunne tage til Randers, og det var vi jo ikke kedede af.

Til hverdag var der en enorm opvask, som jeg som den yngste havde ansvaret for. Der blev lavet særskilt mad til herskabet. Hvis der var lidt ekstra godt fra køkkenet fik eleverne det. Som regel fik karle og elever samme mad og maden var god og rigelig. Kartoflerne til herskabet og folkene blev ikke kogt i samme gryde. Herskabets kartofler skulle skrælles på en bestemt måde. De måtte ikke skæres over, de skulle være lige store alle sammen, på den måde så de ud som nye kartofler. Det var mit arbejde at skulle skrælle store ladninger af kartofler, og der var ingen moderne maskineri dengang hverken til opvask eller kartoffelskrælning. Jeg fik en god rutine i at vaske op i en fart.

Hver tredje søndag efter middag, når jeg var færdig med at vaske op havde jeg fri. En gang min far kom for at hente mig, tænkte jeg: "Det er dejligt, nu er jeg snart færdig, for jeg manglede kun gryderne, men far havde talt dem, der var 20, og på det tidspunkt syntes jeg, at nu er jeg snart færdig. Det viser jo lidt om opvaskens størrelse.

Vi slagtede også selv, og der blev slagtet tit, eftersom der var mange folk. Der kom en slagtermester fra Randers. Det gav jo også en ekstra

opvask, for vi kogte selv pølser, lavede blodpølser, rullepølser, leverpostej og andre ting. Det var fedtede ting at gøre rent og det var ved hjælp af sæbe og soda. Til gryderne brugte jeg aske. De var tit brændt på, hvis de havde stået for længe på komfuret. Sommetider var de umulige at gøre rene, især hvis de tilmed var i stykker i bunden, fordi emaljen var slået af. Det var et større arbejde.

Mit arbejde bestod også i at holde karlekamrene rene og pæne og rede alle sengene. Der var nok at lave for en 16 års pige.

Jeg fik efterhånden andet arbejde, fordi der var kommet en fjerde pige og røgterens kone fik en del af mit arbejde, bl.a. rengøring af karlekamrene. Jeg skulle stadig være med at vaske op, men havde ikke det store arbejde i opvaskerummet.

Jeg kom ind i stuerne og skulle gøre rent sammen med stuepigen. Desuden sagde fruene til mig, om jeg ikke ville ligge nede ved børnene. Der var 2 piger på 4 og 10 år. De var kede af at ligge alene om natten i børneværelserne. Det havde jeg ikke noget imod.

På en almindelig arbejdsdag var jeg sjældent færdig før ved 8- tiden om aftenen. Jeg skulle også hjælpe de andre, for de hjalp mig, når jeg engang imellem gerne ville til møde i Frelsens Hær. Så skyndte jeg mig alt hvad jeg kunne, gjorde mig i stand og cyklede hjem. Når jeg kom farende hjem stod mor klar med min uniform. Jeg græd og sagde "Mor nu kan jeg ikke nå at komme til tiden", jeg var helt ude af mig selv, ville ikke komme for sent. Mor sagde så til mig: "Johanne, husk på Margrethe". Margrethe var en ung pige, der tjente et sted mellem Randers og Viborg. Tit og ofte kom hun først når mødet og det hele var forbi. Der var gerne en eller anden der tog hende med hjem til en kop kaffe, ellers skulle hun bare cykle hjem. Men jeg kom af sted med min guitar, for det var ligesom man kun levede når man kom derned.

Sommetider når jeg gjorde rent i folkestuen, elevværelserne eller forvalterens værelse i kælderetagen gik jeg og sang, uden at jeg tænkte på det. De unge piger i køkkenet fortalte at fruene havde stukket hovedet ind i elevatoren for at høre mig synge. Det kunne være alle mulige sange og viser, og også nogle fra Frelsens Hær. Arbejdet gik bedst når jeg sang. Der var ikke så megen fritid, så der blev ikke tid til at læse bøger eller blade. Når jeg havde fri, tog jeg hjem til Randers. Når jeg var hjemme sov jeg sammen med min søster og så kom mor med kaffe om morgenen. Og så var det bare med at komme af sted længe før dag, så jeg kunne være på arbejde,

når arbejdsdagen begyndte. Det var tidligt, halv fem om sommeren og seks om vinteren.

Når jeg gjorde rent på forvalterens værelse, så jeg mit snit til at læse i en bog, han havde på sin reol. Mågen eller noget i den retning hed den og var skrevet af Zakarias Nielsen. Jeg nød de få minutter jeg havde tid til at læse i den.

Oppe på mit værelse var der et tagvindue. Når jeg kom op om aftenen, sad jeg tit ved vinduet oppe i karmen og så ud over engene. Sommetider kunne jeg se toget fra Randers mod Viborg eller Hobro. Når jeg så det oplyste tog længtes jeg ud. Far sagde tit: "I kan komme ud i verden, alle vegne, hvis I vil".

En nat på Helstedgård vågnede jeg ved, at der lød skridt udenfor min dør. Der var én der tog i håndtaget. Gudskelov havde jeg låst min dør. Det plejede jeg ellers ikke. Der var én der ville ind til mig. Jeg lå bare henne i sengen og sagde ingenting, heldigvis holdt døren. Jeg blev så forskrækket, at jeg efter den tid altid låste min dør og stillede mit vaskestel med vandfad foran døren. Fra den dag sov jeg også med lyset tændt.

En del af karlene kom i Frelsens Hær, men især kom vores gartner der meget. En dag kom de fra Frelsens Hær med en vogn. De spurgte om de måtte få nogle grøntsager og frugt til deres høstfest, hvor der skulle være et udsalg.

Der blev sendt bud efter fruene og gartneren. Fruene sagde, at han bare skulle give dem, hvad han ville, han kunne selv bestemme. De kom med en tom vogn, da de kørte derfra var den fyldt med grøntsager og frugt. Jeg var selvfølgelig glad for den gode vilje til at give.

Karlene skulle altid have noget varmt først til aftensmaden. Det kunne være stuede kartofler. Derefter fik de et fad med pålæg, leverpostej og hvad der ellers kunne være. Hvis de ville have mere, bankede de, og så fik de fedtemad. Hvis de var mere sultne og ville have mere at spise, blev det margarine, og skrabet margarine, og så holdt de op med at banke. Jeg lavede også te. Den skulle stå og trække med sødemidler, saccarin. Det var mærkeligt for der var jo sukker nok.

Det skete også at de blev lækkersultne, og spurgte om vi ville komme og lave chokolade til dem. Som regel var vi jo optaget til langt ud på aftenen, så det var begrænset, hvor megen tid vi havde, kokkepigen og jeg. Men hvis vi bare ville komme med kopper til dem, så sørgede de selv for mælk og chokolade. Den blev varmet på en kakkellovn. Imens var nogle karle kørt til Randers efter wienerbrød. De købte en hel stang til hver, også

til kokkepigen og mig. Så sad vi der og spiste en hel stang wienerbrød og chokolade.

Så skete det omkring første november, skiftedag, at min onkel kom på besøg. Da jeg fulgte ham til toget til Grenå, spurgte han mig, om jeg ikke havde lyst til at blive assistent i Frelsens Hær i Grenå. Min onkel var familiens overhoved, og da han sagde "Det vil være den største glæde du kan gøre din gamle onkel", sagde jeg tøvende "ja". Og jeg vil aldrig glemme disse ord.

Da jeg sagde det til fruene sagde hun: "nej, jeg vil gerne om du bliver". Hun var virkelig sød mod mig. Jeg havde det godt dér, og efter den tids begreber en god løn. Som hjælpepige fik jeg 45 kroner om måneden + kost og logi. Hun sagde så: hvis du bliver, kommer du ind som stuepige og vil få 65 kroner om måneden + alle drikkepengene, og jeg tør love dig, at der aldrig vil være en måned, hvor du vil få under 100 kroner". Det var jo mange penge dengang, og jeg ville kunne hjælpe min mor på mange måder. Begge børnene kom, den lille tog mig om benene og den store om min hals og de sagde "Bliv her, bliv her". Og fruene sagde: "Kan du stå for det Johanne?". Men jeg havde jo sagt ja til det andet, og jeg kunne ikke drømme om at tage det løfte tilbage jeg havde givet min onkel om at komme ud som assistent. Senere har jeg erkendt, at det var en fejltagelse af mig..

Jeg fik sagt farvel til fruene og pladsen og sagt farvel til de gode vilkår, der var på det sted. Der var meget arbejde, men jeg var glad for at være der, og jeg kunne mærke på deres måde de behandlede mig på, at de var glade for mig. Da jeg kom hjem til mor og far, købte jeg en kurvekuffert, men havde ikke meget at stoppe i den. Jeg kom i alt fald af sted fra Strømmens Banegård og tog toget mod Grenå. Far fulgte mig. Jeg husker tydeligt hans sidste ord til mig inden toget kom: "Lad os nu se, at vi får ære af dig". Det var så afslutningen på den første del af mit liv.

(kilde Henning Andersen Blokhus)

Uddrag af en slægtsbog

af Vagn Vangslev

Min morfar Thorvald Vangslev, født 24. juni 1892, skrev en slægtsbog med oplysninger fortalt af familie og venner, og så brugte han meget tid på arkiverne. Denne hovedslægtsbog arvede min søster, da hun var eneste pige. Herefter afskrev han yderligere en slægtsbog til alle 13 børnebørn, som vi fik til vores konfirmation, alle håndskrevne og han indbandt dem selv.

Jeg har fundet et par indlæg, som følger:

Bedstefaders vestsjællandske Sprog

Det Sprog Jens Peder lærte af sin Moder for snart 100 År siden, har nu forandret sig meget på Egnen. Her er nogle af de mest sjælnede Ord og Udtryk. Da jeg var Barn spurgte han mig om, snart et og snart andet af følgende: "Syr du en Nathue til det gamle Æg?" - "Snitter du en Pind til at stikke i en Lort"? - "Laver du en Heinpegimpe til en Vejemølle?" - "Hvis du vil med til Slavelse, skal du kysse den gamle Kælling i Røven ved Løvegades Port." - "Du æder da vel ikke bart Sul, for så bliver du sort i Røven?" - Eller han sagde "Du skal få en Hest med en Pibe i Røven, når der bliver Marked i Slagelse." "Nytårsaften lærte han mig at slå Potten på Døren." - "En Natpotte er god til en Punche bolle. (Sml. Fr. Lund "Dagl. Liv i Norden" B.2 S.265.)

En Barselskone "slår Potten i stykker" og så løber Kællingerne med Barselspotter til hende med Barselsmad i (Sødsuppe). Han sagde også: "Du ved der er en By, der hedder Snerpe, men ikke hvor den snerper henad" (= at have hørt noget på halvt.)

"Når Hovedet er aa, så har Røven Helligaften". "Skærer du Næsen af, så skal du til Rersø at slikke Bøtter." "Stod der en mørk Sky i Nordvest, så sværtede de Vadmel på Rersø". "Du græder med et Par tørre Øjne og et blokket ass". "Kan du synge, vor Gris har brakt det ene Lår"? "Har du sand i Øjnene" (d.v.s. er du søvnig). "Du skal haa finker i Fars Hat og Øllebrød i Mors Hue" - eller - "Vælling a'en Kæp." Et Ris hed "Mester Erik" - Når en Vestsjælder døde sagde man: "Nu haar han (eller hun) smækket Røven

sammen” Var jeg gnaven så ”lavede jeg en Mule, som en bullen Hønserv” og kunde gå og ”tørre Øjnene med Træskoene”.- ”Kløjs du i Klumperne Klavs ” = (siges når noget kommer i den gale hals) ”Je Skændt” (faldt). ”Ded vulde ” (det er fordi) - ”Alstellens ” (altid) - ”Krydset” og ”Bavreded” (Lænderne) - ”Om MorgenDaven ” (Dagen efter). ”Taaserne gørper” (Frørerne kvækker) - ”Slod” (Rivning) - ”Hjulslod” (Hjulspor) - ”Hyddel” (Knippel) – ”Je aa vaalen” (fryser om Hænderne). I et Hus fandtes bl.a. ”Haanebjælker”, ”Skadegavl”, ”Oksbord”, ”Skalke” og ”Kragetæer på Bygningen.”

Lejehusmand

Christen Pedersen og Hustru Maren Larsdatter Boende på Brileng, Knudstrup Mark, Gjerslev Sogn

Samlet Livsskildring

Christen Pedersen er født på Kausemark den 20 Jan. 1796 og Maren Larsdatter født, som uægte Barn, i Løve 21 Dec. 1799. Ved hendes Konfirmation 1814 nævnes, at hendes Fader er Gårdm. Lars Jensen i Løve. – Efter Konfirmationen blev Maren sat i Tjeneste hos Præsten i Finderup, hvor hun var Barnepige til hans Datter Susanne.

Christen og Maren havde Bryllup 20 Sep. 1823. De boede derefter først i nogle År i et jordløst Hus på Løve Mark, hvor Datteren Anne Margrethe blev født 10 Apr. 1825. Omkring 1830 fik de et af Bødstrupgårds Huse på Brileng i Leje og her fik de deres fremtidige Hjem.

Det var ellers hårde Konditioner Christen Pedersen måtte gå ind på for her at få et tarveligt Husly og 4 Td.Ld. Jord at Dyrke. Han skulde (Ifølge Bødstrupgårds Jordebog 1843) årligt forrette 104 ”Ugedage”, høste 1½ Td. Ld. Korn og vedligeholde 50 Favne Hegn, samt pille 20 Td. Ld. Kartofler op på Bødstrupgård, mod at få hver 9de Skp. Kartofler. Dertil skulde han årlig betale i Kirke- og Kongetiende til Bødstrup 7 Skp Byg, hvilke Tiende Herremanden betalte af Jorden til Slagelse Hospital.

Som man let kan forstå var det da også meget fattigt for Christen i hele hans Levetid, han måtte for at tjene til sit eget og Familiens Ophold, stadig gå på Arbejde på Bødstrup, 1/3 af Året på Pligtarbejde og de 2/3 af Året for en meget ringe Dagleje og så måtte han selvfølgelig altid arbejde i sin egen Bedrift på de hellige Dage.

Træk fra Arbejdspladsen på Bødstrupgård

I 1830-40erne dyrkede Herremanden på Bødstrupgård, Emil van Deurs en Mængde Raps. Denne blev skåret af med Segl (Et sådant Segl mærket V.D. = Van Deurs købte Bedstefader J.P.C.s mange År efter på en Auktion på Bødstrup, det findes endnu på Stedet på Løve Mark). Når Rapsen skulde tærskes sammenkaldtes Godsets 30 hoverigørende Bønder og Lejehusmændene, så der var rigeligt af Arbejdskraft. De tærskede Rapsen på Presseninger uden for Gården, medens en Musikanter spillede på Violin for dem. Musikken lavede op så Arbejdet gik med Liv og Lyst hele Rapstærskningen igennem. Rapshalmen blev bagefter brændt ude på Marken. Bedstefader var med at ride Hestene, når de kørte Rapsen Hjem på Sluffer, mens han var 8 a 10År gammel

De forkuede og uvidende Husmænd og Hovbønder havde mange både morsomme og rå Løjer for når Lejligheden tilbød sig på Herregården. Ved alle Lejligheder væddede man og Vædemålet gjaldt altid en Flaske Brændevin, man drak dengang Brændevin i store mængder, da den kunde fås billigt.

En Dag fik Husmændene pudset to Mænd sammen at tage Tag, sligt gik for øvrigt tit på. Den ene var en stor stærk, men klodset Mand, den anden var en lille hidsig Mand. Den store kastede straks den lille til Jorden og slog løs på ham, idet han sagde: ”Jeg skal S...g....m... slå dig fordervet dit lille Skidt.” Nu var der imidlertid et Par af Tilskuerne, der tog de kæmpende i Benene og vendte omkring med dem, så den lille kom ovenpå og nu kan det nok være, at der vankede Knubs til den store. Da denne Omgang havde stået på en Tid, sagde den store: ”Hvorfor skal vi fattige forkuede Husmænd ligge her og hade hverandre, der er nok som vil hade vos, la vos nu hellere holde op?” Dette fremkaldte en stormende Latter blandt Tilskuerne, da den store blev så medgørelig efter at han havde fået nogle Klø.

(Fortalt af Bedstefader J.P. Christensen, der som lille Dreng måtte løbe ud på Gården med Mad til Faderen).

Christen Pedersens Død

Han døde efter ca. 6 Ugers Sengeleje Christen Pedersen af Tæring den 7 Juli 1845, kun 49 År gl. Som Skifteregistreringen viser var der kun få, fattige Stumper af Indbo, der fandtes i det lille Husmandshjem. Det hele

havde kun en Værdi af 37 Rd. 3 M. 8 Sk. deri indbefattet Værdien af en Ko, 3 Får og en Gris, men derimod var der rigeligt af Gæld. Efter at Begravelse - og Skifteomkostningerne var medregnet, blev Gælden udregnet til at beløbe sig til 48 Rd. 4 4/5 Skilling. Der kunde altså aldrig blive en Skilling i Fædrearv til Børnene. Maren måtte forpligte sig til over for Skifteretten at tilsvare og betale Gjælden afgøre Lejeafgivten og opdrage Børnene. Dette var nu lettere sagt end gjort, thi hvorledes skulde denne fattige Enke bære sig ad med at opfylde dette Løfte.

Maren bliver anden Gang gift

Hun så ingen anden Udvej til at holde sig på rette Køl, end at gifte sig igen snarest muligt. Det varede da heller ikke længe før hun fik ledt sig en Mand op, thi allerede d. 5. Sep. 1845 blev hun Viet til Ungkarl Niels Olsen Gmd. Ole Pedersens Søn fra Rerslev, som tjente hos Gmd. Henrik Vest på Løve Mark, ved Hundekrogen. Måske har Niels Olsen ejet nogle Penge, så den værste af Marens Gæld kunne blive betalt, det går da i alt fald fra nu af fremad i det lille Hjem. Maren var da også en rask Kone, som holdt Huset rent og pænt. Hun var lille af Vækst og havde et godmodigt Sind. Hendes andet Ægteskab var barnløst.

Min Moder, som var den nærmestboende af Marens Børnebørn og hvem Maren holdt meget af, var som Barn og ung Pige så tit og ofte ude at besøge Bedstemoderen. Hun husker til Punkt og Prikke, hvorledes alt så ud hos Bedstemoderen og har fortalt følgende:

Huset, (som nu ejes af Tømrer Hans Madsen.) var på 7 Fag, lå med gavlene mod Ø. og V. Det var opført af Bindingsværk omkr. 1816–17. med lerklinkede Vægge udvendigt beklædt med Halm. Stiktorn og Ukrud groede op ad Væggene. Stråtag med Skrågavle. Foran Loens Sydside var indbygget en Lude med Plads til Koen og de tre Får, som de jævnlig havde. Ved Østgavlen var ligeledes en ringe Lude med plads til Grisen, de holdt kun Gris om Sommren. Huset var inddelt således: 2 Fag til gang og Køkken, 2 Fag til Stue og 3 Fag til Lo.

Beboelsesrummene

Man trådte gennem en lav Halvdør ind i Køkkenrummet, hvori Gulv var lagt af toppede Brosten og som fik Lys gennem et lille Blyvindue med 8 Ruder til venstre for Døren. Lige foran ind mod Stuen, stod den store åbne

Skorsten med Ildsted under. Brygkedel fandtes ikke. Mellem Skorstenen og Nordvæggen var fraskildt et lille Rum til Spisekammer med en lav Indgang fra Køkkenet. Udvæggen her ud for var gjort dobbelt tyk så Rummet var frostfrit. Lige inden for Indgangsdøren var slået 3 Pinde op, hvor Husets 6-8 Høns havde deres Residens.

Stuen

I Stuen var der forholdsvis højt til Loftet. Der var 2 Fag Vinduer ud mod Solsiden, hvoraf det nærmest Døren, var noget lavere end det andet. Gulvet var af stampet Ler. På begge Sider af Bjælken var Mælkehylderne anbragt.

Inden for Døren, under det lave Vindue, stod en grønmalet Kiste dekorede med påmalede, røde Roser, for Enden af den stod Bordet. Ved øverste Bordende var muret en Sokkel, som var Hul og hvori gemtes en Halmkurv med Æbler. Maren havde nemlig Æbletræ i Haven, som bar mange gode Æbler. Ovenpå Sokkelen stod Hængeskabet. Ved Væggen ud mod Loen, stod en Hønsébænk med Hønsereder og over denne hang et Nyernberger Uhr, 2 Malmlysestager samt Rivejern og Dørslag i blankpudset Blik. For Enden af Hønsébænken stod en Kiste og over den hang en Tinrække med nogle tintallerkner og et Par Brødknive og ved Tinrækken 2 skilderier med plump snittet Ramme. Ved Nordvæggen stod 2 Omhængsenge, Omhængene var af hjemmelavet Lærred med påtrykte, blå Blomster. Ind mod Skorstensvæggen stod så Bilæggerovnen på to drejede Jernben, desuden fandtes i Stuen en Lænestol med flettet Halmsæde og 2 andre Stole.

De to mæge Lysestager

Der hang til Stads på Væggen og var Husets Pragtstykker forærede Maren i sine sidste År til min Moder, som ejer dem nu. De er sansynligvis Arvestykker fra Niels Olsens Hjem i Rerslev, da de ikke er nævnt i Skifteforretningen fra 1845.

Niels og Marens Død

Niels Olsen døde af Tæring og Mavekrampe den 26 Sep.1874, 69 År gl. Maren blev efter hans død stadig boende i Huset og døde først 5 Nov. 1880 – 80 $\frac{3}{4}$ År gl.

Dødsaktionen

Efter hendes død bortsolgte Løve Herreds Skifteret hendes Efterladenskaber ved Auktion d. 10 Dec. 1880, ved Huset i Brileng. Ifølge bevaret Regning købte Sønnen Jens Peder Christensen:

2 Due 1,50 Ør-

1 Kjole 4,25 Ør –

1 Kiste 300Ør-

1 sigte m.m. 1,40 Ør-

1 Krukke m.m. 50 Ør-

5 Fade m.m. 10 Ør-

1 Tkjedel 1,70 Ør-

2 Økser og 1 Hammer 1,40 Ør.

Niels Olsen havde lejet en Eng langt ude i Maglemosen. Herude havde de Koen og stod på Græs om Sommeren og Maren måtte stadig trave den lange Vej frem og tilbage at flytte og malke Koen. Hun bar altid Mælken Hjem i en blankskuret Træspand med blanke Jernbånd og bar den på Hovedet, med en Bærepude af udstoppet Linned Tøj under.

(Fortalt af Moder: Hansine Christensen)

Skiftebehandlingen

(Efter Bødstrupgårds Skifteprotocol 1827 – 1851 i Landsarkivet).

1845 d. 9 Juli. Mødte Skifteretten i Stervboet efter afgangne Leiehusmand Christen Pedersen på Brileng og efterlevende Enke Maren Larsdatter, som var tilstede med Lauværge Gårdmand Niels Jensen af Knudstrup. Arvingerne ere følgende: den afdødes med Enken i Ægteskab aulede Børn: 1. Sønnen Jens Peder Christensen 14 År gl. 2. do Niels Christensen 11 År . 3. do Hans Christensen 5 År.

Datteren Ane Margrethe Christensdatter 20 År , ugift.

På disse umyndige Arvingers Vegne var mødt den afdødes Broder Hmd. Hans Pedersen af Brelleng. Som Vidner og Vurderingsmænd vare mødt Sognefoged Dedenroth af Juelsborg og Sogneforstanderen Niels Jensen af Knudstrup. Dernæst foretogs en lovlig Registrerings- og Vurderingsforretning af Boets Eiendele.

Der forefindes.

	Rd.	Mark	Skill.
1. – 1 Bord		1	8
2. -- to Stole		1	
3. – 1 Hængeskab		3	
4. – Pyramide og Skramleri		1	
5. – 1 Gåsebænk			8
6. – 1 Fyrkiste	2		
7. – 2 Skjort		4	
8. – 1 blå, vadmels Frakke	2	3	
9. – 1 Par Bukser, 1 Vest af blå Vadmel		2	
10. – 2 Sengesteder med Omhæng		4	
11. – nogle gamle Sengklæder og Lagner	6		
12.—nogle do do	4		
13.—en Sæk (?)		1	8
14. – noget Kjøkkentøj	2		
15. – 1 gl. 7 Års Ko, syg	10		
16. – 3 Får	4	3	
17. – 1 Gris	2		
18. – 1 Spade, 1 Skulle, 1 Læn(= En Stige)	1		
19. – 1 Par Støvler og Træsko		3	
Summa	37	3	8
Indtægt			

Skriver syv og tredive Rdl.tre Mark, 8 Skilling, videre at føre Boet til Indtægt fandtes ikke og Enken med Lauværge erklærede at have påviist alle Boets Eiendele dernæst fremstode Vurderingsmændene og erklærede, som følger:

”Vi undertegnede haver foretaget denne Forretning overensstemmende med vores Samvittighed og bedste Skjøn måde så sandt hjælpe os Gud og han hellige Ord.

Dedenroth.

Niels Jensen.

Enken med Lauværge anmeldte følgende Gjæld og Udgivter for Boet, hun skylder:

1. til Gårdmand Niels Jensen i Knudstrup	12 Rd.
2. til Kjøbmand Beck i Slagelse	6 Rd.
3. til Gmd. Lars Clausen i Løve	5 Rd.
4. til Bmd. Anders Mortensen Løve Mark	4 Rd.
5. til Aftægtsmand Niels Olsen Breleng	2 Rd.
6. til Datteren Anne Margrethe	6 Rd.
7. Enken påstod sig sine begravelsesomkostninger udlagt med	10 Rd.
8. Skifteomkostningerne : Skistesalærene	3 Mark.
1/3 pct. til Revisionen	1 Mark.
20 do til Kongens Kasse	” 3 1/5 Skill.
Do til Justitsfonden	” 9 3/5 Skill.
Beskrivelse 1 Are.	3 Mark 2 Skill.
20 pct til Justitsfonden	” 10 Skill.
Forpagtningen	5 Mark
20pct. Justitsfonden	1 Mark.
Stempel Papir	” skill.
	2 Rd. 2 M. 14 4/5 Sk.
9. Betaling til Vidnerne	3 M 6 Sk.
Summa Udgivter	48 Rd. ” M. 4 4/5 Skill.

Når hermed sammenholdes Indtægter 37 Rd. 3 M. 8 Sk. bliver der en Underballance af 10 Rd. 2 M. 12 4/5 Sk..

Der bliver altså intet at arve, og da Enken forpligtiger sig til at tilsvare og betale Gjælden og at afgøre Leiafgivten i hvilke Anledning den på Leiehusets Jord voxede Grøde er forbigået ved Registreringen af Boet, samt da hun lovede at opdrage Børnene, blev det vedtaget at overdrage Boet til hendes Varetægt og frie Rådighed og blev følgelig Boet sluttet efterat Boets Vedkommende havde erklæret sig enige i det Forfaldne, samt lovet at holde Skifteforvalteren ansvarsfri med Hensyn til denne Skiftebehandling, det posterede blev efter at være lydeligt oplæst bekræftet med samtliges Underskrift.

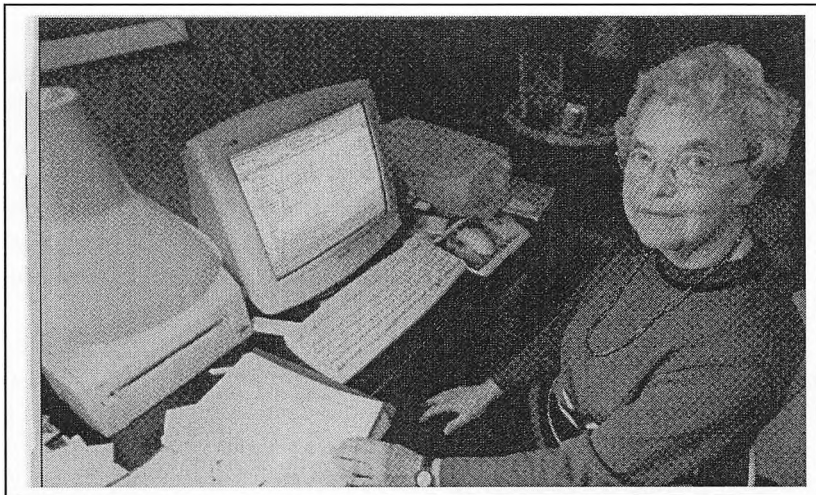
Datum ut supra
Hans H.P.S. Pedersen.
Værge
Til Vitterlighed.
Dedenroth. Niels Jensen.

Mynster.
Maren M. L.D. Larsdatter.
Enken.
Niels N.I.S. Jensen.
Lauværge.

Hun graver sig dybt ned i slægten

Formanden for Roskildeegnens Slægtsforskerforening, Kit Bisgård fylder idag 70 år

Denne artikel stammer fra Dagbladet den 2. november 2002. Karna Hansen har valgt at bringe den i dette årsskrift med tilladelse af Kit Bisgård.

Moderens død i 1984 satte for alvor Kit Bisgård i gang med at forske i den slægt, hun tilhører. Siden har denne hobby ført vidt. To bøger og en tredje på vej om slægten samt formandsposten i Roskildeegnens Slægtsforskerforening er det blevet til. I dag fylder hun 70 år.

Moderens slægt kommer fra Vestjylland - fortrinsvis Ringkøbing Amt, og efter hendes død satte Kit Bisgård sig for, at hun ville grave dybere ned i historien om de cirka 300 forfædre, hun har i denne del af landet. Første skridt var et kursus i slægtsforskning, og det viste sig hurtigt, at slægtsforskning ikke bare er noget, man lige lærer i løbet af et par dage

- Jeg skulle lære at læse gotisk håndskrift i gamle kirkebøger, skøder og markbøger. Det var virkelig svært, så det var noget af en mundfuld at komme i gang. Men samtidig var det virkelig spændende, fortæller Kit Bisgård.

Hun har tilbragt utallige timer på Rigsarkivet, hvor store protokoller er blevet pløjet igennem. Senere er det mikrofilm med oplysningerne, hun har kastet sine øjne på.

- Jeg tog udgangspunkt i mine bedsteforældre, da jeg begyndte på slægtsforskningen. Jeg startede med min mormor, og det var simpelt-hen en forrygende oplevelse at se hende tone frem fra en kirkebog. Her kunne jeg se, hvad hendes mor hed, hvem hendes faddere var og så videre. Den oplevelse greb mig virkelig, erkender Kit Bisgård.

Udveksler tip

Ud over kirkebøgerne graver Kit Bisgård og andre slægtsforskere sig blandt andet ned i gamle markbøger, når de skal finde oplysninger om deres slægt. Markbøgerne blev indført i forbindelse med Enevældens indførelse. Man ville have skik på, hvor meget folk skulle betale i skat, og det hang sammen med, hvor god deres jord var. Derfor blev jordens kvalitet nøje registreret.

Gamle folketællinger er et andet hjælpemiddel for slægtsforskerne. Her optræder familierne nemlig med navn og alder på samtlige medlemmer, så disse tællinger er det rene guf for enhver slægtsforsker.

Selvom slægtsforskerne stort set altid holder sig til at forske i deres egen slægt, kan de godt arbejde sammen. Det sker oftest, når to eller flere slægtsforskere er i gang med at udforske det samme sogn. Så støder man ofte på gode ting, som andre slægtsforskere kan have glæde af.

- Og vi mødes jo jævnligt på for eksempel kurser, så der er gode muligheder for at udveksle oplysninger med hinanden. Og indimellem er det faktisk dejligt at få et godt tip. Især hvis man har bakset med at finde oplysninger i ugevis uden at det er lykkedes, fortæller Kit Bisgård.

Søren Kierkegaard

Slægtsforskning kan føre til mange ting - også skuffelser. Gennem mange år var Kit Bisgårds familie på hendes fars side overbeviste om, at de var i familie med den berømte Søren Kierkegaard, og det var de faktisk meget stolte af. Men da Kit Bisgård fik sig gravet ned i de forskellige led i slægten, viste det sig, at de ganske vist var i familie med en familie Kierkegaard, men denne familie boede i nabosognet til den "rigtige" Kierkegaard. Stor skuffelse.

- Senere viste det sig så, at JEG rent faktisk er i familie med den berømte mand - nemlig på min mors side, fortæller Kit Bisgård med en kluklatter.

Hun har foreløbig skrevet to bøger om sin slægt. Blandt andet har hun skrevet om sine oldeforældre og deres 700 efterkommere. I bogen er der en lille beretning om hvert par, så af naturlige årsager er det mest andre familiemedlemmer, som er interesserede i at erhverve bogen. Men hun har faktisk fået solgt en del, når hun har slået salgsboden op til slægtsfester.

Siden hun gik på pension i 1998, har Kit Bisgård fået endnu bedre tid til at grave sig ned i slægtens historie. Nu kan hun tilbringe de timer, hun vil ved computeren for at få styr på de mange oplysninger. Det forholdt sig anderledes i de 33 år, hun underviste gymnasieelever på Katedralskolen i Roskilde. Dengang måtte hun nøjes med at dyrke sin store hobby i fritiden.

I dag bruger hun dog ikke al sin tid på at slægtsforske. Roskilde Museum har også engang imellen gavn af hendes virkelyst, når hun tager en tårn som frivillig omviser.

Spang

En togrejse til London i 1948

af Karna Hansen

Mine to børnebørn, Line og Isabella, er meget interesserede i at høre om "gamle dage" og beder mig ofte om at fortælle om dengang, jeg var barn. Line ville gerne have, at jeg skrev en bog om det. Det blev starten på min erindringsbog. Blandt mine erindringer hører i høj grad også min første udenlandsrejse i 1948. Så kort tid efter 2. verdenskrig var der endnu ikke kommet gang i charterrejser, så det var lidt af en sensation. Hidtil havde min længste rejse nok været med færgen fra Kalundborg til Århus!! Jeg boede i Kalundborg. København havde jeg kun besøgt nogle få gange - og nu skulle jeg den lange vej til England.

Rejsen kom i stand ved, at en engelsk spejderfører for Rangers (seniorspejdere) i Barnsley i Yorkshire havde fået den ide at invitere 4 danske seniorspejdere med på deres sommerlejr i 1948. Hun henvendte sig til spejdernes hovedkvarter i Danmark, hvor igennem jeg fik chancen for at deltage i lejren sammen med en spejder fra København og to fra Odense. Vi mødtes og startede straks med at tilrettelægge turen, da vi kun havde ca. 1 måned til forberedelserne. Ingen af os havde nogen erfaring med udenlandsrejser.

Det allerførste vi skulle foretage os var anskaffelse af et pas. Det kunne gøres næsten fra den ene dag til den anden, da det jo ikke lige var det, politikontoret havde mest travlt med på den tid. Grethe fra København påtog sig at bestille vores billetter, som viste sig at være ret besværligt. På grund af Olympiaden i London på samme tid var alt udsolgt fra Esbjerg til Harwich. Den bedste løsning var med Nordekspressen gennem Tyskland og Belgien til Ostende og derfra til Dover. Dette krævede et visum fra den Engelske Ambassade. Vi sendte vore pas til Grethe, som personligt afleverede dem på ambassaden i København. Her ville de dog ikke udlevere dem til hende igen efter behørig påtegning og stempler i passene, så de blev sendt til os pr. anbefalet brev. Der var efterhånden kun nogle få dage til afrejsen. Man kunne ikke bare gå ind i en bank og hæve valuta, nej man skulle søge gennem Nationalbanken - og de skulle have vore pas, hvorfor jeg, da jeg modtog mit anbefalede brev fra Ambassaden på posthuset, straks måtte sende passet tilbage til Grethe sammen med ansøgningen om engelsk valuta. Jeg ansøgte om veksling af 100 danske kroner,

som jeg for øvrigt måtte låne af mine forældre. Penge til rejsen havde jeg, idet jeg igennem længere tid havde sparet sammen til en spadseredragt, som var det store hit dengang. Men det blev altså ikke til nogen spadseredragt i denne omgang.

Ingen af os havde telefon, så der var en livlig korrespondance imellem os, indtil den store dag for afrejsen oprandt. Jeg boede og arbejdede i Haslev på det tidspunkt og skulle hoppe på Nordekspressen i Korsør. Da jeg forlod Haslev tidligt om morgenen den 26. juli 1948, var jeg kun i besiddelse af min bagage og de 25 kr., det var tilladt at medbringe ud af landet. Grethe havde min billet, mit pas og mine engelske penge. Så jeg vandrede hvileløst rundt på perronen ved færgelejet i Korsør. Mange tanker for igennem mit hovede - hvad nu hvis hun var kommet for sent til toget? eller hun var blevet syg? Men endelig, der kom Nordekspressen, og Grethe stod i vinduet og vinkede til mig.

Men lettelsen varede kun kort, for Grethe råbte til mig, at hun ved billeteringen havde opdaget, at hun ikke havde nogen billet til mig fra Korsør til Padborg. Jeg smed min bagage ind i toget og styrtede over til billetkontoret, hvor det viste sig, at mine 25 kr. ikke rakte til en **enkeltbillet til Padborg**. Tilbage til toget for at låne den manglende krone af Grethe. Jeg satte konduktøren ind i situationen, og han lovede, at toget nok skulle blive på perronen til jeg var tilbage. Så snart jeg var kommet ombord, rullede toget ind på færgen - den store rejse var begyndt. Hvordan jeg kom tilbage fra Padborg til Korsør på hjemrejsen, bekymrede mig overhovedet ikke.

Birgit og Lise stod på toget i Odense, og så gik det mod den tyske grænse. Undervejs på rejsen blev vi kontrolleret adskillige gange, dels i toget, dels ved grænsestationerne, hvor vi alle måtte stige af toget for at gå gennem tolden. Hver gang fik vi et stempel i passet.

Vi var ikke kommet langt ned i Tyskland, før vi kørte igennem udbombede byer. Hamburg var den første, der så rigtig medtaget ud. Jernkonstruktionerne over baneterrænet hang faretruende over vore hoveder, og alt glas var væk; der lå stadig glasskår mellem skinnerne. Det blev værre og værre, da vi nåede Ruhr-distriktet. Kilometer efter kilometer var ruindynger, hvor nogle mennesker havde indrettet deres bolig på bedste måde, et tæppe hængt op i stedet for muren, der var væk. Andre slæbte rundt på deres få ejendele i en trækvogn eller en barnevogn og boede nærmest på perronen på en banegård. De var alle meget dårligt klædt, laser og pjalter, børn i alt for stort tøj, hullede sko, hvis de overhovedet havde

noget på fødderne. Når et tog ankom, stod de der med bedende øjne og udstrakte hænder i håb om, at nogle ville kaste lidt mad eller cigaretter ud til dem.

De fleste broer over floderne var væk. Vi kørte meget langsomt over Rhinen. Der var ikke noget rækværk på broen, og man havde på fornemmelsen, at der kun var skinnerne tilbage.

Ingen syntes at arbejde, men hvor skulle de også begynde, så de havde nærmest opgivet alt. Der var lavet stier op over murbrokkerne, men nogle steder så vi dog en sporvogn køre på gaden mellem ruinerne. Et trøstesløst syn, der gav mig mareridt mange år efter. Jeg drømte jeg lå i en hule midt i ruinerne. Så glad var jeg, når jeg vågnede op i et rum med alle fire vægge og vinduer intakte! Vi havde selvfølgelig hørt om de frygtelige bombardementer, set billeder i aviserne, men ikke som i vore dage på TV, så det var ret chokerende at se det "live".

I Belgien så der straks mere indbydende ud. Her var der ryddeligt og pænt alle vegne. På stationerne var der boder med frugt og chokolade, så vore tænder løb i vand.

Efter ca. 40 timers rejse nåede vi London, som også var hårdt ramt af krigen med blitzten, der lagde store dele af byen i ruiner. Men der var gjort alt, for at London skulle tage sig godt ud og byde Olympiade-gæsterne velkommen. Alle murbrokker var fjernet, men havde efterladt store åbne pladser og gabende huller i bybilledet. Alt af jern fra gader og huse blev fjernet under krigen for at blive smeltet om til krigsmateriel. Der sad stadig skilte, der viste vej til beskyttelsesrum, og på flere huse sås bannere, der bød en søn, en mand eller far velkommen hjem.

Efter et par dage i London ventede to begivenhedsrige uger i Barnsley i Yorkshire, hvor der blev knyttet venskabsbånd, der har holdt i nu snart 60 år med gentagne besøg hos hinanden.

Årsberetning 2006-2007

Tirsdag den 4. april var lige ved at gå i vasken, idet det viste sig, at man på Kildegården havde glemt at bestille værelse til os, og vi var meget heldige, da de, der havde lokalet, var gået før tiden, ellers havde vi slet ikke kunnet være der. Vores kasserer, Flemming Molin, kunne påvise sort på hvidt, at vi havde bekræftelse på, at værelset var bestilt. Trods denne kaotiske begyndelse fik vi en meget fin aften. Formanden for SSF, Jytte Skaaning, kom fra Odense for at fortælle, hvad man kan gøre, når anerne ikke længere er til at finde i kirkebogen. Jytte har en enorm viden, og da hun er en usædvanlig livlig og også meget morsom fortæller, var aftenen en stor succes. Vi kom ind på vældig mange arkivalier, og hvis vi havde haft nogle flere timer, kunne vi have fået meget mere at vide. Der var da heldigvis mange tilhørere.

Tirsdag den 9. maj havde vi generalforsamling, der forløb i ro og orden. Der var ingen forandring i bestyrelsen. Vores nye suppleant blev Martin Bang Dahl. Der blev opfordret til, at bestyrelsen også havde suppleanten med til bestyrelsesmøderne, hvad vi så har haft. Efter pausen blev årsskriftet som sædvanlig uddelt, og forfatterne fortalte lidt om deres artikel.

Tirsdag den 12. september. Erik Kann var som altid uhyre oplagt. Vi hørte om alle de ufatteligt mange måder, hvorpå man kan hitte noget om slægtsforskning på nettet. Vi fik som altid en liste over alt det, vi havde brug for. Det var ellers besværligt at komme i gang, da klummerhovederne på Kildegården havde sat helt forkerte ledninger i apparaturet.

Tirsdag den 10. oktober kom den danske repræsentant for Brothers Keeper, Chris Gade Oxholm Sørensen. Han fortalte og viste på skærm noget om alle de muligheder, slægtsforskeren har for udskrifter og meget mere fra dette slægtsforskerprogram. Programmet bliver løbende opdateret, så det er altid muligt at have den seneste version. Som Shareware er der lejlighed til at afprøve BK. Hvis man derefter beslutter at bruge

programmet, skal man registrere hos ophavsmanden John Steed mod betaling af en afgift på 500 kr.

Tirsdag den 14. november. Vores kasserer, Flemming Molin havde, belært af erfaringen, gjort meget for at få den ansvarshavende på Kildegården til at stille noget teknisk kram, der dueede, op.

Det lykkedes, og vores foredragsholder, Asbjørn Hellum fra Vejles historiske arkiv, talte om vores slægtsforskerpapirer, og hvad så? Vi fik især en masse eksempler på, hvad dygtige slægtsforskere bidrog med til gavn for alle historikere. Efter pausen fik vi en masse at vide om en optimal opbevaring af gamle billeder og papirer, og at det var billigst at købe indpakningsmaterialerne på vores lokalarkiv. Vi sluttede først kl. 22.30.

Tirsdag den 5. december havde vi vores hyggelige julemøde med gløgg og Karnas velsmagende æbleskiver. Vi var 17, og der var masser snak medlemmerne imellem. Vi så også en film fra Roskilde Sparekasse fra 1941. Den handlede især om skolebørns køb af sparemærker, og den var lidt mørk, nok fordi den var overført til computer.

Tirsdag den 9. januar havde vi vores egen aften. Elly Vangslev fortalte om sin forskning i sin mands slægt. Hans oldemor havde fået hans bedstefar uden for ægteskab, og hun havde forgæves forsøgt at dræbe den nyfødte ved at give ham gift. Hun fik 8 år i Viborg Tugthus, så den lille blev opdraget hos sine bedsteforældre. Snakken gik ellers livligt hele aftenen folk imellem. Karna viste nogle af os en bog om sin barndom, skrevet for hendes to børnebørn. Hun var lige blevet færdig med den. Et eksempel til efterfølgelse.

Tirsdag den 6. februar talte Lone Liljegren, arkivar ved Erhvervsarkivet i Århus, om, hvad man kunne finde i kommunale arkiver. Hun fortalte livligt og muntert om disse arkiver, der desværre ofte er kasseret. Det var blevet et forrygende snevejr, så der kom ikke så mange, som der plejer.

Tirsdag den 6. marts fortalte Elsebeth Paikin om jøder i Danmark og slægtsforskning i jødiske familier. Det var meget spændende, også for folk,

der ikke har jødiske aner. Elsebeth besad en enorm viden om emnet og var en god formidler.

Slægtsweekenden i Bjerringbro, der efter manges ønske var rykket en uge frem, blev en meget stor succes. Emnet var ”Fortæl slægtens historie”. Der var tilmeldt så mange, at nogle deltagere måtte bo på hotel. SSF’s 25 års jubilæum blev fejret lørdag aften på festligste vis. Emnet i år er 1700-tallet.

Jeg har besluttet at holde op som sekretær i SSF’s bestyrelse, da jeg ofte må melde afbud til møderne, fordi de falder sammen med fødselsdag i familien.

Vi er nu 100 medlemmer, heraf 11 par.

Til sidst en tak for det store arbejde Karna har ydet som redaktør af vores årsskrift. Ligeledes tak til Jens V. Olsen for arbejdet med vores hjemmeside.

Bestyrelsen for Roskildeegnens Slægtsforskerforening

Kit Bisgård, formand, Åstofte 14, Svogerslev, 4000 Roskilde,
tlf. 4638 3514.

E-mail: Bisgaard@RoskildeSlaegt.dk

Flemming Molin, kasserer, Dronning Ingeborgs Vej 1,
4000 Roskilde, tlf. 4635 3118.

E-mail: Molin@RoskildeSlaegt.dk

Karna Hansen, sekretær, Æblehaven 106 st.th., 4000 Roskilde,
tlf. 4636 1056.

E-mail: Karna@RoskildeSlaegt.dk

Niels-Bjarne Kristensen, Dronning Sofiesvej 22,
4000 Roskilde,
tlf. 4635 3773.

E-mail: Niels-Bjarne@RoskildeSlaegt.dk

Ole Sylvester-Nielsen, Skovlyst 75 A, Himmelev
4000 Roskilde
tlf. 4675 3076.

E-mail: Ole.Sylvester@RoskildeSlaegt.dk

Foreningens hjemmeside på Internettet:

<http://RoskildeSlaegt.dk>

Herold

ISBN 87-89165-17-9

ISSN 0904-1417